

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ТӨСВИЙН ШУУД ЗАХИРАГЧ

АУДИТЫН ТӨА-2024/255/НА-СТА-ТШЗ

ТӨВ АЙМГИЙН ЭРДЭНЭ СУМЫН ХҮҮХДИЙН ЦЭЦЭРЛЭГИЙН 2023 ОНЫ
САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД ХИЙСЭН АУДИТЫН
ХУРААНГУЙ ТАЙЛАН

Зуунмод 2024 он

Аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал

Утас: 70272582 Цахим хаяг: khishigjargalts@audit.gov.mn

Аудитын менежер: О.Амаржаргал

Утас: 70273463. Цахим хаяг: amarjargal@audit.gov.mn

Аудитыг гэрээгээр гүйцэтгэсэн: "Голден пэйж Аудит" ХХК Гүйцэтгэх
С.Оюунгэрэл

Утас: 99170900 Цахим хаяг: info@goldenpageaudit.mn

**ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

41100, Төв аймаг, Зуунмод сум
Утас: 70272582, Цахим шуудан: tuv@audit.gov.mn
Цахим хаяг: www.audit.mn

2024.02.25 № 01/80
танай _____ -ны № _____ -т

**ТӨВ АЙМГИЙН ЭРДЭНЭ СУМЫН
ХҮҮХДИЙН ЦЭЦЭРЛЭГИЙН
ЭРХЛЭГЧ Г.ӨЛЗИЙСҮРЭН ТАНАА**

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Төв аймгийн Эрдэнэ сумын хүүхдийн цэцэрлэгийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Төв аймгийн Эрдэнэ сумын хүүхдийн цэцэрлэгийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Монгол Улсын Засгийн газрын 2022 оны 91 дүгээр тогтоолоор хувьсах зардлын дундаж нормативаар төсөв хуваарилах, санхүүжүүлэх болсноор жилийн эцэст зарцуулагдаагүй мөнгөн хөрөнгийг дараагийн жилд зарцуулахаар заасантай холбоотой мөнгөн хөрөнгийн данс 256,838.2 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

Байгууллагын удирдлага нь санхүүгийн тайлангаа бэлтгэхдээ нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх зарчмыг ашигласан байна.

Аудитын гол асуудал

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ.

019000096

Бусад асуудлын хэсэг

Төв аймгийн Эрдэнэ сумын хүүхдийн цэцэрлэг “Сургуулийн өмнөх боловсролыг хүүхдийн төлөвшил, хөгжлийн суурь үе хэмээн үзэж, цэцэрлэгийн үйлчилгээний болон сургалтын чанарыг сайжруулахад чиглэсэн цогц үйл ажиллагааг зохион байгуулна” гэсэн зорилго дэвшүүлэн ажилласан байна.

Төв аймгийн Боловсрол шинжлэх ухааны газрын даргаар батлуулсан гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 12 зорилтын хүрээнд 34 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, 98,2 хувийн гүйцэтгэлтэй хэрэгжүүлсэн байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>71,233,431.88</u>	<u>277,369,696.49</u>
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	50,656,146.00	256,838,238.61
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	50,656,146.00	256,838,238.61
3121	Төгрөг	50,656,146.00	256,838,238.61
31211	Төрийн сангийн харилцах	50,656,146.00	256,838,238.61
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	20,577,285.88	20,531,457.88
354	Хангамжийн материал	20,577,285.88	20,531,457.88
35420	Аж ахуйн материал	11,672,950.00	12,122,950.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	91,500.00	91,500.00
35450	Барилгын засварын материал	240,000.00	240,000.00
35460	Хүнсний материал	5,583,133.88	508,649.88
35470	Бусад хангамжийн материал	2,989,702.00	7,568,358.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>1,257,438,157.28</u>	<u>1,597,457,929.79</u>
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	1,257,438,157.28	1,597,457,929.79
392	Биет хөрөнгө	1,243,250,157.28	1,583,269,929.79
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,307,306,396.00	1,720,053,796.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-119,881,248.30	-206,228,529.13
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	26,989,334.00	48,493,127.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-8,671,584.01	-25,803,534.59
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	36,211,212.48	53,591,517.48
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-18,461,397.45	-26,355,558.20
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	25,154,100.00	32,231,500.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-6,209,655.44	-13,525,388.77
39217	Ном	813,000.00	813,000.00
393	Биет бус хөрөнгө	14,188,000.00	14,188,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	14,188,000.00	14,188,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	<u>1,328,671,589.16</u>	<u>1,874,827,626.28</u>
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>1,328,671,589.16</u>	<u>1,874,827,626.28</u>
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	1,328,671,589.16	1,874,827,626.28
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	73,871,479.00	73,871,479.00
51101	Өмч: - төрийн	73,871,479.00	73,871,479.00
512	Хуримтлагдсан үр дүн	1,241,616,657.86	1,787,772,694.98
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,241,616,657.86	1,241,616,657.86
51220	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	546,156,037.12
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	13,183,452.30	13,183,452.30
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	<u>1,328,671,589.16</u>	<u>1,874,827,626.28</u>

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,913,866,907.89	1,234,465,227.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1,789,208,007.89	409,648,727.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	1,340,243,807.89	409,648,727.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	1,340,243,807.89	409,648,727.00
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	448,964,200.00	00.00
123001	Тусгай зориулалтын шилжүүлгийн орлого	448,964,200.00	00.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	124,658,900.00	824,816,500.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	95,988,400.00	740,351,300.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	95,988,400.00	740,351,300.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	28,670,500.00	00.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	28,670,500.00	00.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	00.00	84,465,200.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	00.00	84,465,200.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	583,895,458.73	685,302,868.48
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	583,895,458.73	685,302,868.48
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	550,829,275.73	680,789,933.91
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	307,039,856.00	387,698,567.33
210101	Үндсэн цалин	251,441,103.00	299,939,588.24
210102	Нэмэгдэл	51,459,675.00	80,373,103.09
210104	Урамшуулал	4,139,078.00	7,385,876.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	40,768,544.00	51,104,870.06
210201	Тэтгэврийн даатгал	28,332,825.42	35,449,096.26
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,274,499.64	4,148,802.37
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,461,679.61	3,125,511.97
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	602,755.26	757,697.60
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	6,096,784.07	7,623,761.86
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	71,206,791.00	83,164,265.43
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,547,591.00	8,623,931.10
210302	Түлш, халаалт	61,259,200.00	68,440,334.33
210303	Цэвэр, бохир ус	4,400,000.00	6,100,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	2,298,042.56	00.00
210401	Бичиг хэрэг	103,500.00	00.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	2,194,542.56	00.00
2105	Нормативт зардал	52,720,040.12	67,606,884.00
210502	Хоол, хүнс	52,720,040.12	67,606,884.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	850,000.00	750,000.00
210604	Урсгал засвар	850,000.00	750,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,100,300.00	1,235,700.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,100,300.00	1,235,700.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	74,845,702.05	89,229,647.09
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	11,133,910.00	13,996,070.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	4,528,475.00	3,707,100.00

210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	59,183,317.05	71,526,477.09
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	33,066,183.00	4,512,934.57
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	28,567,000.00	3,962,000.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	18,660,800.00	00.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	9,906,200.00	00.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	00.00	3,962,000.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	4,499,183.00	550,934.57
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	4,499,183.00	550,934.57
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	<u>1,329,971,449.16</u>	<u>549,162,358.52</u>
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	1,799,415.00	3,006,321.40
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	1,799,415.00	3,006,321.40
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	-1,799,415.00	-3,006,321.40
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	<u>1,328,172,034.16</u>	<u>546,156,037.12</u>

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	<u>573,623,100.00</u>	<u>824,816,500.00</u>
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	448,964,200.00	00.00
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	448,964,200.00	00.00
123001	Тусгай зориулалтын шилжүүлгийн орлого	448,964,200.00	00.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	124,658,900.00	824,816,500.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	95,988,400.00	740,351,300.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	95,988,400.00	740,351,300.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	28,670,500.00	00.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	28,670,500.00	00.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	00.00	84,465,200.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	00.00	84,465,200.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	<u>522,809,954.00</u>	<u>609,151,907.39</u>
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	522,809,954.00	609,151,907.39
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	489,743,771.00	604,638,972.82
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	307,039,856.00	387,698,567.33
210101	Үндсэн цалин	251,441,103.00	299,939,588.24
210102	Нэмэгдэл	51,459,675.00	80,373,103.09
210104	Урамшуулал	4,139,078.00	7,385,876.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	40,268,989.00	51,104,870.06
210201	Тэтгэврийн даатгал	27,833,270.42	35,449,096.26
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,274,499.64	4,148,802.38
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,461,679.61	3,125,511.97
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	602,755.26	757,697.60
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	6,096,784.07	7,623,761.85

210206	Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн /ТӨҮГ/	00.00	00.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	71,206,791.00	83,164,265.43
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,547,591.00	5,724,931.10
210302	Түлш, халаалт	61,259,200.00	68,440,334.33
210303	Цэвэр, бохир ус	4,400,000.00	8,999,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	103,500.00	00.00
210401	Бичиг хэрэг	103,500.00	00.00
2105	Нормативт зардал	53,511,950.00	62,532,400.00
210502	Хоол, хүнс	53,511,950.00	62,532,400.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	850,000.00	750,000.00
210604	Урсгал засвар	850,000.00	750,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,100,300.00	1,235,700.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,100,300.00	1,235,700.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	15,662,385.00	18,153,170.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	11,133,910.00	14,446,070.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	4,528,475.00	3,707,100.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	33,066,183.00	4,512,934.57
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	28,567,000.00	3,962,000.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	18,660,800.00	00.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	9,906,200.00	00.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	00.00	3,962,000.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	4,499,183.00	550,934.57
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	4,499,183.00	550,934.57
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	50,813,146.00	215,664,592.61
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	157,000.00	9,482,500.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	157,000.00	9,482,500.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	157,000.00	9,482,500.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	157,000.00	9,482,500.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	-157,000.00	-9,482,500.00
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	50,656,146.00	206,182,092.61
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	00.00	50,656,146.00
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	50,656,146.00	256,838,238.61

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	73,871,479.00	14,898,857.49	-28,613,925.34	60,156,411.15
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	1,598,155.49	1,598,155.49
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	73,871,479.00	14,898,857.49	-27,015,769.85	61,754,566.64

C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	00.00	00.00	00.00	00.00
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	00.00	00.00	00.00	00.00
C07	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	1,300,949,048.79	1,300,949,048.79
C08	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	73,871,479.00	13,183,452.30	1,241,616,657.86	1,328,671,589.16
D01	2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	73,871,479.00	13,183,452.30	1,241,616,657.86	1,328,671,589.16
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	00.00	00.00
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	73,871,479.00	13,183,452.30	1,241,616,657.86	1,328,671,589.16
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	00.00	00.00	00.00	00.00
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	00.00	00.00	00.00	00.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	546,156,037.12	546,156,037.12
D09	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	73,871,479.00	13,183,452.30	1,787,772,694.98	1,874,827,626.28

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны		Зөрүү	Хувь
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл		
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	794,007,500.00	533,259,657.39	260,747,842.61	67.16
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	794,007,500.00	533,259,657.39	260,747,842.61	67.16
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	789,991,500.00	529,297,657.39	260,693,842.61	67.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	589,361,700.00	387,698,567.33	201,663,132.67	65.78
210101	Үндсэн цалин	394,116,000.00	299,939,588.24	94,176,411.76	76.10
210102	Нэмэгдэл	185,161,100.00	80,373,103.09	104,787,996.91	43.41
210104	Урамшуулал	10,084,600.00	7,385,876.00	2,698,724.00	73.24
2102	Ажил олгогчгоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	73,670,200.00	51,104,870.06	22,565,329.94	69.37
210201	Тэтгэврийн даатгал	50,095,600.00	35,449,096.26	14,646,503.74	70.76
210202	Тэтгэмжийн даатгал	5,893,800.00	4,148,802.38	1,744,997.62	70.39
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,714,800.00	3,125,511.97	1,589,288.03	66.29
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,178,800.00	757,697.60	421,102.40	64.28
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	11,787,200.00	7,623,761.85	4,163,438.15	64.68
2105	Нормативт зардал	97,550,500.00	62,532,400.00	35,018,100.00	64.10
210502	Хоол, хүнс	97,550,500.00	62,532,400.00	35,018,100.00	64.10

2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,235,700.00	1,235,700.00	0.00	100.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,235,700.00	1,235,700.00	0.00	100.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	28,173,400.00	26,726,120.00	1,447,280.00	94.86
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	24,466,300.00	23,019,020.00	1,447,280.00	94.08
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,707,100.00	3,707,100.00	0.00	100.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	4,016,000.00	3,962,000.00	54,000.00	98.66
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	4,016,000.00	3,962,000.00	54,000.00	98.66
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4,016,000.00	3,962,000.00	54,000.00	98.66
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	794,007,500.00	740,351,300.00	53,656,200.00	93.24
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	794,007,500.00	740,351,300.00	53,656,200.00	93.24
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	794,007,500.00	740,351,300.00	53,656,200.00	93.24
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	50,656,146.00	-50,656,146.00	-
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	256,838,238.61	-256,838,238.61	-
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	19	19	0.00	100.00
620001	Удирдах ажилтан	1	1	0.00	100.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	8	8	0.00	100.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	10	10	0.00	100.00

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 14,272.8 мянган төгрөгийн зөрчил¹ илэрснээс, 435.2 мянган төгрөгийн 2 албан шаардлага хүргүүлж, 13,979.5 мянган төгрөгийн 3 зөвлөмж өгсөн.

5.1 Албан шаардлага

1. Татварын цахим тайлангийн системээр газрын төлбөр, малын тоо толгойн албан татвар 293.3 мянган төгрөгийн татвар төлөөгүй өглөгтэй байгаа нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-д “дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах” гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь. МУЕА-ын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох” журмын 4.2.1.7-д “авлага, өглөгийг тооцоо нийлж баталгаажуулаагүй”; гэж заасныг үндэслэн өмнөх аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн ажиллаж, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх албан шаардлага хүргүүлэв.

2. Бараа материал худалдан авалт хийх, бэлтгэхдээ үнийн харьцуулалт хийгээгүй, хэдэн төгрөгөөр ямар төрлийн бараа үйлчилгээ авах нь тодорхойгүй, гэрээ байгуулан гэрээний үүргийн хяналтыг хэрэгжүүлээгүй, сумын Засаг даргын Тамгын газраас худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулдаг гэсэн хэдий ч хүчин төгөлдөр баримтаар нотлогдохгүй, ил тод байх, мэдээлэл авах эрхийг ханган ажиллаагүй, албан тушаалын давуу байдал бий болсон, шударга өрсөлдөх боломжийг бүрдүүлээгүй байгаа нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д “Худалдан авах ажиллагаанд ил тод, өрсөлдөх тэгш боломжтой, үр

¹ Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

ашигтай, хэмнэлттэй, хариуцлагатай байх зарчмыг баримтална”, 50 дугаар зүйлийн 50.1-д “Худалдан авах ажиллагаанд төлөвлөх, бэлтгэх, хэрэгжүүлэх, хяналт тавих болон бусад үүрэгтэй оролцож байгаа төрийн албан хаагч дараах үүрэг хүлээнэ”, 50.1.1-д “шударга өрсөлдөх нөхцөлийг бүрдүүлэх”, 50.1.2-т “төрийн ашиг сонирхлыг дээдлэх”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д “үнэн зөв байх” гэсэнтэй нийцээгүй, УСНББОУС-1 Санхүүгийн тайлангийн толилуулга, тайлангийн эрх ба үүрэг, толилуулга, иж бүрэн зохистой байх гэсэн батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь. МУЕА-ын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх , төлбөрийн акт тогтоох” журмын 4.2.1.8-д “байгуулсан гэрээ, хэлцэл, холбогдох дүрэм, журмыг баримтлаагүй”; 4.2.1.11-д “Хууль тогтоомж, гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал” гэж заасныг үндэслэн өмнөх аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн ажиллаж, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх албан шаардлага хүргүүлэв.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Мөнгөн хөрөнгийн данстай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Мөнгөн хөрөнгийн түүврээр үйл ажиллагааны зарцуулалт гаргах, бараа түүхий эд, материал худалдан авахдаа анхан шатны цахим баримт 1,414.5 мянган төгрөгөөр дутуу бүртгэсэн байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.7-д "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно", Сангийн сайдын 2017 оны 347 тоот тушаалаар батлагдсан “Өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллагад нийтлэг хэрэглэгдэх анхан шатны бүртгэлийн маягтыг нөхөх заавар”-ын 6.5-д Төлбөрийн баримт “Төлбөрийн баримт нь бараа, ажил, үйлчилгээний төлбөр, тооцоо хийгдсэнийг нотлох анхан шатны цаасан болон цахим баримт юм. Төлбөрийн баримтад борлуулагч, худалдан авагчийг таних тэмдэг, татвар төлөгчийн дугаар, төлбөр тооцоо хийгдсэн он, сар, өдөр, бараа, ажил, үйлчилгээний нэр, код, тоо хэмжээ, үнэ, татварын дүнг тусгана. Төлбөрийн баримтыг цахим гарын үсэг эсхүл тусгай нууцлалын QR кодоор баталгаажуулах бөгөөд Монгол Улсын Стандарт MNS 6529:2015 “Татварын нэгдсэн системд ашиглах төлбөрийн баримтын ерөнхий шаардлага”-д заасан загварын дагуу бүртгэлийн машинаар хоёр хувь үйлдэнэ.” гэсэнтэй нийцээгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Харилцагч байгууллагатай хийсэн худалдан авалт бүрийг цахим төлбөрийн баримтаар баталгаажуулж, анхан шатны баримтын бүрдлийг бүрэн ханган ажиллах.

2. Үндсэн хөрөнгийн данстай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Байгууллагын 2 нэр төрлийн үндсэн хөрөнгө үлдэх өртөггүй анхны өртгөө нөхсөн. Хөрөнгийн бүртгэлийг бодит үнэ цэнээр бүртгэж тайлагнаагүй, тооллого тооцооны үр дүнг хэлэлцээгүй, чанар байдлыг тодорхойлоогүй, ашиглалтын шаардлага хангахгүй хөрөнгийн жагсаалт, мэдээллийг тодруулга тайлан бэлтгэж тайлагнаагүй байгаа нь СТОУС-13 стандартын 6.12-д “Бодит үнэ цэнэ гэж зах зээлд оролцогчдын хоорондох цэгцтэй ажил гүйлгээгээр хэмжилтийн өдөр хөрөнгийг борлуулснаар хүлээн авах эсвэл өр төлбөрийг барагдуулснаар төлөх үнийн дүн юм”, 6.13-д “Бодит үнэ цэнд зах зээлд оролцогчид буюу тухайн аж ахуйн нэгж нэвтрэх боломжтой зах зээлд оролцогчдын хэтийн төлөв тусгагддаг. Эдийн засгийн ашиг тусын төлөө хамгийн сайн үйл ажиллагаа эрхэлдэг бол хөрөнгө, өр

төлбөрийн үнийг тогтоохдоо тэдний ашиглаж болох ижил төстэй таамаглалыг ашиглан, тэдгээр хөрөнгө өр төлбөрийг хэмждэг” гэсэнтэй нийцээгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Хөрөнгийн бүртгэлийг бодит үнэ цэнээр бүртгэж, тайлагнадаг байх зөвлөмж хүргүүлэв.

3. Мөнгөн хөрөнгийн данстай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Мөнгөн хөрөнгийн түүврийн горим сорил хэрэгжүүлэхэд үйл ажиллагааны зарцуулалт гаргах, бараа түүхий эд, материал худалдан авахдаа анхан шатны цахим баримт 12,305.0 мянган төгрөгөөр илүү бүртгэсэн, баримтжуулаагүй байгаа нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д “үнэн зөв байх”, 20 дугаар зүйлийн 20.2.3-д “ холбогдох олон улсын стандарт , эрх бүхий төрийн байгууллагаас баталсан нягтлан бодох бүртгэлийн стандарт, журам заавар, энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан зарчмыг баримтлан нягтлан бодох бүртгэл хөтөлж, санхүүгийн тайлан гаргах”, 20.2.5-д “дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянан, баталгаажуулах” гэж заасныг хэрэгжүүлж ажиллаагүй, санхүүгийн оршин байх, тохиолдсон байх, үнэлгээ, иж бүрэн байх гэсэн батламж мэдэгдлүүдтэй нийцээгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Харилцагч байгууллагатай хийсэн худалдан авалт бүрийг цахим төлбөрийн баримтаар баталгаажуулж, анхан шатны баримтын бүрдлийг бүрэн ханган ажиллах.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын байгууллагад 2024 оны 6 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс										
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн	
Газрын төлбөр, Малын тоо толгойн албан татвар 293.3 мянган төгрөгийн татвар төлөөгүй өглөгтэй	1	293.3			1	293.3							
Бараа материал худалдан авалт хийх, бэлтгэхдээ үнийн харьцуулалт хийгээгүй	1				1								
Анхан шатны цахим баримт 1,414.5 мянган төгрөгөөр дутуу бүртгэсэн	1	1,414.5					1	1,414.5					

Үндсэн хөрөнгө үлдэх өртөггүй анхны өртгөө нөхсөн	1	260.0					1	260.0				
Цахим баримт 12,305.0 мянган төгрөгөөр илүү бүртгэсэн байна.	1	12,305.0					1	12,305.0				
Дүн	4	14,272.8			2	293.3	3	13,979.5				

Тав. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй				
А	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ	1	1			1			
	НИЙТ	1	1			1			

